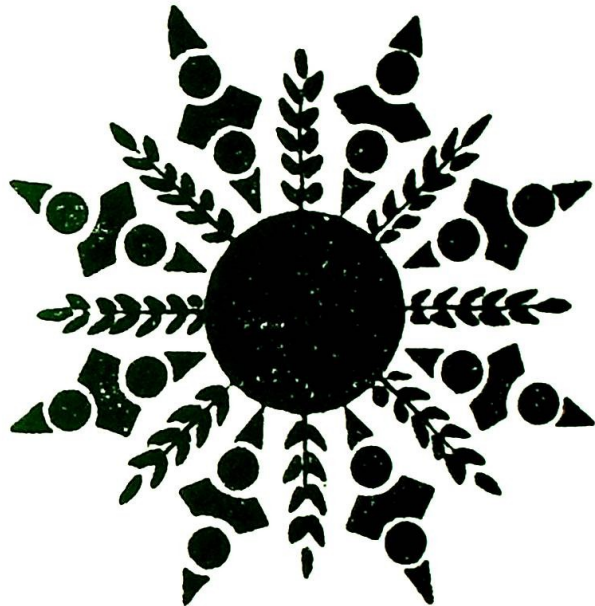

Streiftog i vår egen tid

Møte med Geir Uthaug, side 2.

Amerikansk dagbok, side 6.

Verdens nød er alle kristnes ansvar,
sier Karl Gervin, side 8.

Drømmen om Soria-Moria er bleknet

Intervju med Geir Uthaug

18. juli 1822 drev Percy Bysshe Shelleys lik i land i nærheten av Viareggio. Shelley var på vei tilbake fra Pisa, hvor han hadde besøkt vennen Byron, da hans båt forliste i et uventet stormkast. Båten het *Ariel*, og da *Ariel* gikk ned i bølgene fikk Shelley et dramatisk svar på sin bønn i Ode to the West Wind:

*Oh, lift me as a wave, a leaf, a cloud!
I fall upon the thorns of life! I bleed!*

«Ariel» er også tittelen på et skuespill om Shelleys liv og død som aldri er blitt oppført og som ingen kritiker har anmeldt, men som ikke desto mindre er utkommet på det idealistiske forlaget Solum. Det er et forlag hvor ånden og idéene på mysteriøs vis får sveve fritt og uhemmet over en slunken kasse. Derfra fikk også Geir Uthaug legge ut på sin poetiske odysse.

— *Hva er det du har villet formidle i ditt skuespill?*

— Jeg har prøvet å anskueliggjøre den dikteriske visjon. Shelley var hele sitt liv hjemsoekt av hva han kalte den åndelige skjønnhet. Den falt brutalt over hans liv. Han skuete det som var bortenfor tingene og det umiddelbare. Hans liv var en seilas fra en smul og vindstille lagune, gjennom brottsjø, og til han endte sitt liv i en storm og ble hjemkalt. Men før det skjedde fikk han se det hele i et syn, som er blitt hans «Ode til Vestenvinden». Det er Gud han her henvender seg til, for enda han var programfestet ateist, er det ikke spor av ateisme i det han skriver.

Navnet Uthaug hadde i mine ører en klang av værhard vestkyst, helt til Geir Uthaug plutselig satt her i klosteret en kveld og fortalte at han var født i Neuberggaten og oppvokst på Briskeby. Han kom til verden i 1950, og er sønn av

maler og skulptør Jørleif Uthaug. Kunstnerens kamp for å anskueliggjøre er således en del av hans barndom, og selv om han har valgt et annet materiale enn faren, er kampen den samme. Ordene kan gjøre like hård motstand som sten og metall.

— Jeg har skrevet i pressen i ti år. Jeg begynte som politisk skribent, og var særlig interessert i det idépolitiske, på den konservative side. Jeg var også bidragsyter til en bok om konservatismen, som Lars Roar Langslet utgav. Men det ble litteratur og litteraturkritikk som kom til å oppta meg mest. Min første bok het «Drømmesyn», og bestod av gjendiktninger fra engelsk romantikk, med dikt av Coleridge, Shelley, Tennyson og Wordsworth. Jeg har også gjendiktet Shakespeares «Richard II», som er et av hans mest poetiske skuespill, og følgelig litt av en utfordring for den som skal overføre det til et annet språk.

— *Men du kan da umulig leve av dette?*

— Jeg lever av det jeg skriver, og forsørger dertil min kone og mine to døtre. Jeg har en god del oversettelsesarbeid, og skriver desuten i dagspressen, særlig i «Morgenbladet». Til høsten utgir jeg en diktsamling med tittelen «Veversken».

Det skal et lite kravstort legeme og en nokså romantisk sjel til for å leve av

oversettelser og diktsamlinger i dagens Norge. Geir Uthaug kan dessuten ikke mistenkes for å flirte med tidens smak. Så har han heller ikke annet vinløv i håret enn det han har tryglet seg til direkte fra musene, for han lever på tilbørlig avstand både fra dem som angir toner og fra dem som sitter på penge-sekkene. Men det er sannelig ikke lett å være forfatter.

— Det er særlig kjendislitteratur som leses, og denne er for det meste skrevet av TV-folk og politikere. De invaderer litteraturen hver eneste julesong, og fratar forfatterne salg og renommé. Dette er selvsagt et moderne fenomen, som forlagene tjener stort på. Jeg er forundret over at forfatterforeningen ikke har reagert, for det er en trussel mot alle skrivende mennesker i dette land.

— *Men det kommer tross alt ut en anselig mengde litteratur hvert år fra våre forfattere. Såvidt jeg har skjönt, stiller du deg nokså kritisk til det meste av det som for tiden kommer ut i Norge.*

— Det som karakteriserer samtidens litteratur er bruddet med fortiden, og dermed med tradisjonen. Verden oppstod etter 1. verdenskrig. Mange synes å mene at litteratur er en slags skrevne samtidsdokumenter, men slik er det ikke. Litteraturen er for alle tider, den har både noe evig og noe universelt ved seg dersom den er stor og ekte. Mister man dette av syne, blir litteraturen bare en slags føljetong.

Dessuten er det svært vanskelig for en forfatter å nå frem. Bokklubben, radio og TV blåser opp enkelte bøker som selger, men som kort tid etter er fullstendig uinteressante. En ny bok dukker opp, og overdrysses med nye kommen-

tarer. Forrige bok er allerede glemt. Det blir et slags konsum av litteratur, og bøkene drukner i hverandre.

— *Og likevel skrives det svært meget?*

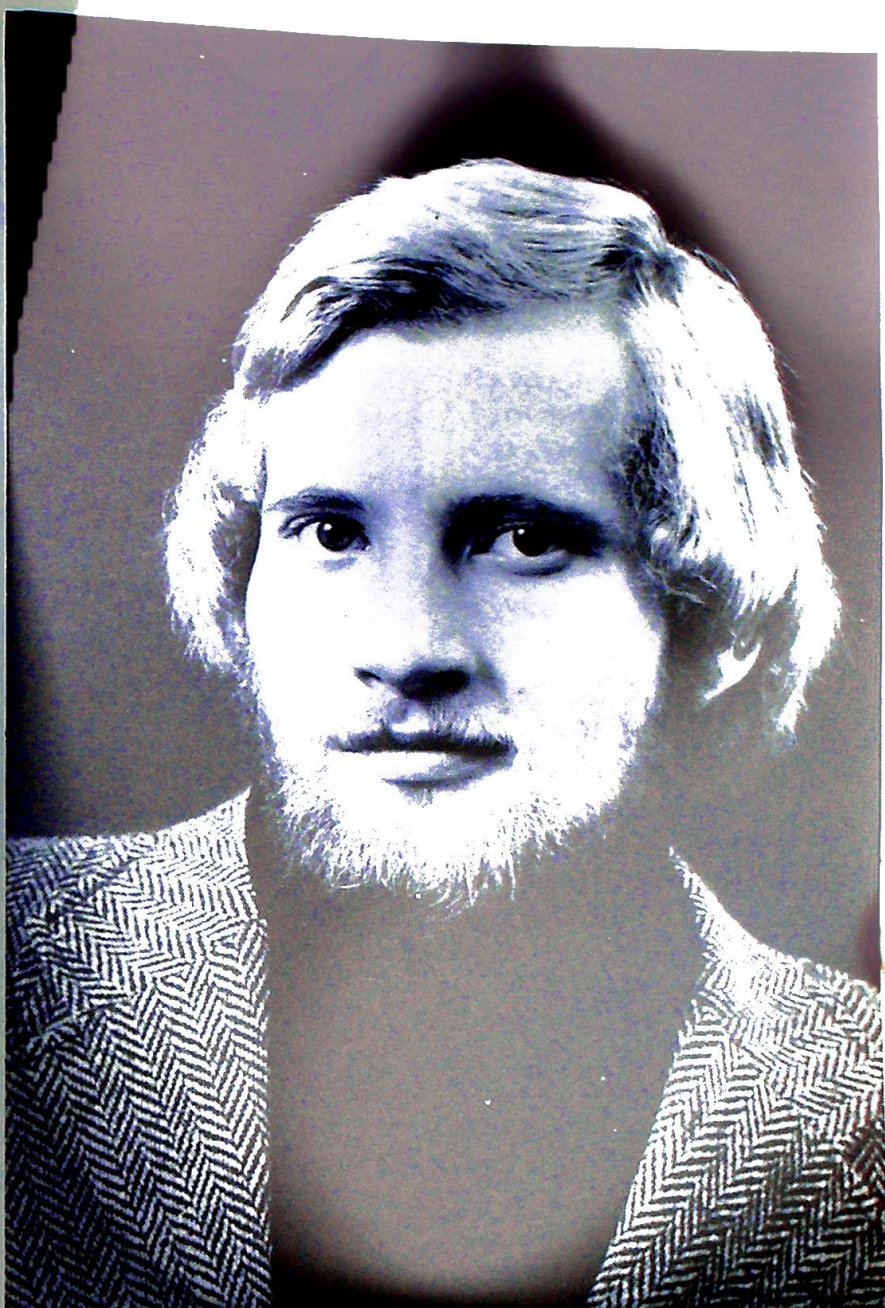
— Aldri er det blitt skrevet mer enn idag. Hvem som helst skal liksom ha fått utgitt noe på trykk for å telle med. Men litteraturen tjener ikke noe på denne flommen. Det finnes ikke mange samtidige forfattere hvis verker man husker. Stort sett husker man bare navn og innstillinger og meninger om ditt og datt. Forfatterne veies etter kriterier som er litteraturen fremmed, oftest rent ytre kriterier, som for eksempel politisk innstilling.

— *Hvis du skulle si noe riktig negativt om dagens norske litteratur, hva ville du da si?*

— Aldri har det skrevne ord vært i større miskreditt. Tidligere hadde forfatterne en måte å behandle sproget på som gjorde at de dannet mønster og skapte uttrykksmuligheter. De finpusset sitt sprog, for de visste at sproget ikke bare er kommunikasjon. I sproget selv ligger der en kraft som bærer bildene frem. Men se for eksempel på meget av den lyrikk som utgis: ofte er det tanker og brokker uten form. Mange synes å tro at det kunstneriske er en del av menneskets naturlige uttrykksform. Bare man er følsom, grenser man til det kunstneriske. Men slik er det ikke, for alle mennesker tenker og føler — la oss i hvert fall håpe det — men alle er ikke kunstnere. Resultatet er at vi så altfor ofte får prosa som ikke er prosa og lyrikk som ikke er lyrikk. Det er nemlig gnisten som mangler, den gnist som bærer frem. Det blir så altfor lett avissprog og mediasprog. De færreste klarer å skrive godt.

— *Men hva er kriteriene for å skrive godt?*

— Svaret må selvsagt bli meget subjektivt. Hamsun skriver godt, og når det gjelder lyrikken hadde vi en blomstrings-tid i 50-årene: Øverland, Kvalstad, Reiss-Andersen. I sine beste ting maktet de å få frem en lyrisk stemning, en sang, en hymne, for det lyriske er sang. Men åren tørket inn, og vi fikk alle brokkene av folk som var velmenende og følte adskil- lig, men manglet åren. Selv har jeg vært opptatt av romantikken. Da hadde man ikke denne klokkeretro på at hvem som

Geir Uthaug utgir i høst en diktsamling med tittelen «Veversken».

helst hadde muligheter til kunstnerisk realisering. Diktning krever nemlig noe mer enn summen av den enkeltes evner; den krever inspirasjon. Inspirasjon er noe uendelig stort, en form for åpenbaring, en kraft man får utenfra. Ja, for det er ikke all inspirasjon som kommer «ovenfra». Jeg tror ikke Vårherre har inspirert Nietzsches Zarathustra. Det synes i det hele tatt som der går et skille i europeisk åndsliv mellom dem som sverger til lyset og dem som sverger til mørket. Vi har både det guddommelige og det sataniske.

— *Hva med politikken i litteraturen?*

— Den fortjener ikke en så dominerende plass som den har fått. Jeg tror ikke det politiske er nøkkelen til tilværelsens grunnproblemer. Noe slikt kan man bare tro dersom man lukker øynene for alle de metafysiske spørsmål. Og gjør man det, blir følgen et rent mekanisk menneskesyn, hvor mennesket er redusert til en slags maskin.

— *Hva slags litteratur håper du vil vokse frem, både på ditt og andres skrivebord?*

— En litteratur som fører oss inn til en opplevelse av hva det vil si å befinne

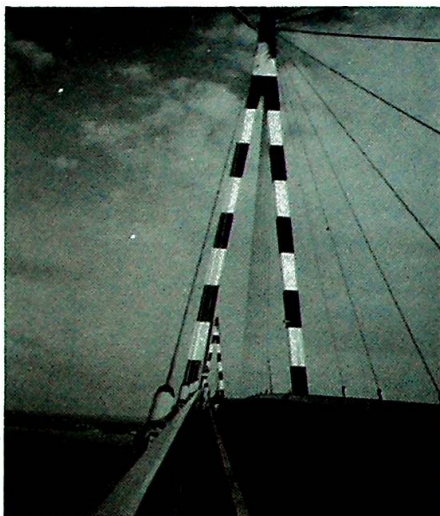
(Forts. s. 14)

«St. Olav» og fremtiden

I disse dager vil redaksjonen for «St. Olav» kunne flytte inn i nytt redaksjonslokale i Akersvn. 12-14. Tidsskriftet blir nærmeste nabo til Bokhandelen, Kateketisk senter, Katolsk studieråd, St. Olav Forlag, «Broen» og tildels Katolsk Informasjonstjeneste. Vi håper at det vil oppstå et levende katolsk miljø i disse nye omgivelser.

Gjennom lang tid har vi følt behovet for en slik forbedring. Tidsskriftet «St. Olav» har f.eks. de siste tre årene vært uten egentlig kontor. Takket være gjestfrihet fra St. Josephs Institutt og fra Katarinahjemmet er man kommet seg gjennom denne tiden.

Når vi nå etterhvert komme materielt i orden, venter en rekke spørsmål av mer administrativ art. Et stadig tilbakevendende problem er at så få leser bladet.

Vi vet at vi har en del trofaste ikke-katolske lesere. Dette er vi svært glad for. Det som skuffer er at så få katolikker slutter opp om «St. Olav». Uten å ta for hardt i burde vi ha hatt minst dobbelt så mange «katolske abonnenter».

Visst er vi som katolikker i minoritet, men la oss ikke glemme at den katolske kirke i Norge er i stadig vekst. Statistikken viser også at vi er en kirke med større andel av troende født i landet enn hva tilfellet er i enkelte av våre naboland. Heller ikke er katolikkene en lav-status gruppe. Tvert om!

Vi retter selvsagt ikke moraliserende pekefinger overfor våre lesere. Det er jo de som ikke leser bladet dette gjelder. Det vi gjør, er å sende et lite varsko i håp om at våre lesere vil hjelpe oss med å gjøre bladet kjent i sine miljøer – katolske som ikke-katolske.

Vår økonomiske situasjon er mer enn katastrofal, så det er ikke overdrivelse å si at bladets fremtid vil avhenge av lesernes hjelp.

Else-Britt Nilsen

ØKUMENISK SENTER FOR INNVANDRER-KVINNER I DANMARK

Bergen (NØP). En økumenisk innvandrergruppe i København har nå tatt et initiativ for å få startet et senter der innvandrer-kvinner og danske kvinner kan møtes. Dette gjøres først og fremst for at innvandrer-kvinnene ikke skal bli en isolert og forsømt gruppe. «Alle som bor i København vet at behovet for en dialog mellom kristne og muslimske familier er stigende. Spesielt er det viktig å ha øynene åpne for innvandrer-kvinnene og deres vilkår.» sa søster Susanne Sønderbo på et orienteringsmøte i Det økumeniske senter. Det er hun som skal lede senteret, som blir åpnet til høsten. En del av de økonomiske midler som skal til, vil komme fra kirkene og fra kristne organisasjoner. Søster Susanne Sønderbo håpet også på hjelp fra interesserte danske kvinner og fortalte at senteret ville arrangere kurs i avlesing, mailagning, søm osv. Hun hadde hatt kontakt med flere innvandrerkvinner som stilte seg positivt til ideen, og som ba henne og hennes kolleger overbevise mennene om hvor viktig et slikt senter ville være. Blant initiativtakerne til dette prosjektet er folk både fra Dansk

misjonsselskap, Katolske kvinner, KFUM og KFUK i tillegg til representanter for Det økumeniske senter, melder Kristelig Dagblad.

REDD BARN GÅR INN I ECUADOR

Redd Barna utvider sitt engasjement i Latin-Amerika. Et nytt hjelpearbeid er nå satt i gang i Ecuador. Leveforholdene blant indianere og de fattigste i blandingsrasene er uhyggelige. Bøndene klarer ikke å forsørge familiene sine på det de dyrker. I de områder Redd Barna arbeider er alle barna feilernærte.

(Redd Barna)

KATOLSKE ESTLENDERE FAR FØRSTE BISPEBESØK PÅ 19 ÅR

Den katolske menighet i Estlands hovedstad Tallinn fikk nylig besøk av biskop Paul Verschuren, fire prester og 40 andre trosfeller fra Finland. Det var en stor dag for katolikkene i Tallinn — siste gang en biskop feiret messen for dem var i 1963, da Rigas biskop kom på besøk. Deres egen erkebiskop, Eduard Profittlich SJ, ble deportert av russerne i 1941.

På den tiden hadde Estland ca 4.000 ka-

tolikker av estnisk, lettisk, tysk og polsk nasjonalitet, og seks sogn. I dag er det sogn bare i Tallinn og Tartu, og neppe mer enn 2.500 katolikker i landet. De betjenes av den 80-årige prest Mikkel Krumpans, en lettlander.

K.N.

LÜTHER-KONFERANSE I RATZEBURG

Luther-akademiet i Ratzeburg avholder sin årlige høstkonferanse i tiden 13.—16. oktober 1982. Temaet denne gang er: «Zugänge zu Luther». Blant foredragsholderne kan nevnes prof. Jörg Baur, Göttingen, prof. Bernhard Lohse, Hamburg, prof. Bengt Hägglund, Lund, og pres. dr. Joachim Rogge, Øst-Berlin.

Siden Luther-akademiets opprettelse i 1975 har høstkonferansene i oktober stått som noe av det mest sentrale i akademiets arbeid, og i de senere år har det vært økende norsk oppslutning om disse konferansene.

Luther-akademiet har til oppgave å fremme forskning og studium av den lutherske reformasjons teologi for derved å gi en fordyppet innsikt i den bibelske tro og i rikdommen i evangelieforkynnelse som er orientert ut fra Kirkens bekjennelse.

(Luthersk Kirketidende)

El Salvador-dokumentasjonen

Sikkerhetsstyrkene i El Salvador har gjennomført et systematisk og omfattende torturprogram, «forsvinninger» og individuelle såvel som massedrap på menn, kvinner og barn. Ofrene har ikke bare vært mennesker mistenkte for opposisjon mot myndighetene, tusener har simpelthen vært i det område sikkerhetsstyrkene har utpekt som operasjonsmål, og at de ble drept eller skadet var helt tilfeldig.

Daglige vitneutsagn som AI har mottatt, peker alle mot at samtlige grener av sikkerhetsstyrkene i El Salvador tar del i slike brudd på menneskerettighetene. Det gjelder både militære og politenheter såvel som halvmilitære tropper som opererer med åpenbar eller skjult godkjennelse. Og bruddene har foregått i et omfang som gjør at man må kunne slå fast at det dreier seg om et stort og vedvarende mønster for brudd på menneskerettighetene.

AI har gjentatte ganger påpekt brudd på menneskerettighetene i El Salvador siden en junta overtok makten etter general Carlos Humberto Romero i oktober 1979. Gjentatte ganger har AI appellert til myndighetene om å etterforske og forklare tilfeldige fengslinger og «forsvinninger» eller mord på prester, fagforeningsledere, lærere, akademikere, bondefamilier og kirkelige medhjelpere, såvel som bortførelse av sykehuspasienter og drap på sengeliggende pasienter, utført av sikkerhetsagenter. Ikke en eneste gang har myndighetene gitt et tilfredsstillende svar.

Den 3. januar 1982 opplyste erkebiskopen av San Salvador, Arturo Rivera y Damas, at han antok at 11 723 sivile var blitt drept i El Salvador i løpet av 1981. I juli 1981 kunne Senteret for informasjon og dokumentasjon ved Det Sentral-Amerikanske Universitet i El Salvador opplyse at man antok at omkring 6000 sivile var drept i løpet av årets seks første måneder. Den samme måneden opplyste en annen romersk-katolsk kilde

at tallet på døde i løpet av de siste 18 måneder var 22 000. Dag etter dag blir stadig flere drap tillagt sikkerhetsstyrkene, i byene og på landsbygden. I desember 1981 ble det rapportert at hundrevis av sivile var blitt massakrert av regjeringsstyrker i provinsen Morazan.

Rapporter om disse grusomhetene har kommet AI ihende fra mange forskjellige kilder, inkludert øyenvitner og personer som arbeider for kirkelige og andre velferdsorganisasjoner, et stort antall utenlandske observatører og journalister som dekker hendelsene i El Salvador.

En AI-Gruppe som besøkte flyktningeleirer utenfor El Salvador i august 1981 kunne også bekrefte mange av de opplysninger man dengang hadde mottatt. Korte utdrag fra typiske vitnesbyrd samlet av denne gruppen er gjengitt her for første gang, såvel som utdrag fra andre vitnesbyrd.

FRA ØRKENEN:

ABBA PASTOR

Noen fortalte abba Pastor om en munk som ikke drakk vin. Men abba Pastor sa: «Det passer seg ikke for munkene å drikke vin.»

En
klown

Det er snart 800 millioner katolikker i verden, men i vår gullkantede isolasjon skal det også være noe som heter De siste dagers hellige på Hei. Noe sånt, norsk.

Det er antagelig ikke noen kontakt mellom Rom og Hei.

Det spiller sikkert liten rolle for disse hellige at de kan lese ting som viser at katolikkene eksisterer. At Polens troende trosser en supermakt i sine hjerter. At paven er på stadige fredsreiser og hyldes av enorme menneskemasser.

Det er neppe mer enn en notis i den lokale avis. Dessuten er han ikke medlem av sekta.

Vel, kanskje er det nok en overgangsperiode.

La meg fortelle en historie.

En dame jeg kjenner er visst født ikke langt fra Hei-distriktet. Nylig var hun på biltur i Syd-Norge sammen med sin mann og kom hjem med en skakende beretelse.

De hadde kjørt forbi en stor brann. En diger driftsbygning hadde stått i flammer, røken hadde hengt tungt over bygda, husdyr hadde brent inne.

Hun snakket om dette når vi traff henne de neste dagene.

Plutselig holdt jeg på å si: Det er ført med alt det som skjer i Midt-Østen nå. Røken fra bombede hus ligger tungt over Beirut.

Jeg sa ikke noe. Men jeg tenkte litt på det etterpå.

Det finnes hederlige og snille mennesker her og der som opplever uroen i dagens verden som grusomme uthusbranner. Det er ikke noen vits i å være overlegne likevel.

Det finnes rare, isolerte enstøinger blant katolikker også. Både her hjemme og i Bolivia og i Libanon. Og hundrevis av andre steder.

Vi er ikke så forskjellige.

Men det tar veldig lang tid å tine opp folk fra Hei, selv når det brenner.

Amerikansk dag-

Føljetong fra vår egen

1. april.

Utpå ettermiddagen starter fasteaksjonen for fred i El Salvador. Vi samles på et sentralt sted i Washington: Luther Memorial Place, et utmerket sted. Lokale der vi skal holde til, har helt til for noen dager siden vært åpne for hjemløse hver natt i den kalde årstiden. Selve kirken, som nærmest ser ut som en foredragsal med alter, orgel og kor lengst fremme, får vi disponere til bønn og gudstjeneste. Luther og Gustaf II Adolf i glassmalerier, blant andre.

Adolfo Perez Esquivel, fredsprisvinneren fra Argentina, har oppfordret til

denne fasten. Vi kommer fire fra Europa, fire fra Latinamerika, fire fra USA. Alle kan ikke bli hele tiden, — ti dager — men blir avløst. Vi er lekfolk og prester fra ulike samfunn: katolikker, lutheranere, metodister, presbyterianere og episkopale. Kvekere og ortodokse mangler, hvorfor vet jeg ikke. Fem katolske biskoper mangler også, de hadde tenkt å komme, men har måttet erstattes av fotfolk. Det har sine kirkepolitiske forklaringer, som jeg skal komme inn på etterhvert. Den lutherske sognepresten her akter å delta i hele fasten, til tross for

at han har sitt daglige arbeid å skjøtte.

Det hele foregår — for min egen del — i tretthetens tegn, jeg har ikke rukket å venne meg til tidsforskjellen. Alt er fremmed og språkforvirringen råder, ettersom noen bare snakker spansk, en portugisisk og enda en bare andalusisk. Det er slitsomt, og de stadige oversettelser tar mye tid.

Etter en kveldsgudstjeneste hvor en del engasjerte grupper ute fra byen har innfunnet seg, blir jeg tatt hånd om av tre hyggelige jenter som er nonner. De kjører meg til et nattherberge for kvinnelige løsgjengere. En seng hvor som helst virker meget attråverdig i kveld. Men de vennlige søstrene gir meg et rom oppe i sin egen leilighet. Jeg får et inntrykk av orden, fred og gjestfrihet innen jeg slukner. Klokken er knapt ni, men i meg er den mellom tre og fire om natten.

2. april.

Besøk av Ramsay Clark som var justisminister under Lyndon Johnson, aktiv i opposisjonen mot Vietnam-krigen og ikke-voldsmann overhodet. Han kommer akkurat fra El Salvador, hvor han har vært vitne til valget som han ser meget pessimistisk på: Ingenting ser ut til å bli bedre, og sannsynligvis blir det verre. Han mener at folket i det store og hele ønsker fred, men at man likevel støtter guerillaen, til tross for at befolkningen må betale en forferdelig pris.

Han sier også at det beste som er hendt i USA etter annen verdenskrig, er innvandringen av latinamerikanere som krever sosial rettferdighet. Deres innflytelse vokser stadig, snart er de i majoritet mange steder, blant annet i New York. USA må også ta hensyn til Mexi-

Gunnel Vallquist deltok i april i en internasjonal fasteaksjon for fred i El Salvador. Adolfo Perez Esquivel, fredsprisvinneren fra Argentina, hadde oppfordret til denne fasten.

bok I

tid

co som er en makt man må regne med både kulturelt og økonomisk. Setter Mexico seg hardt imot intervensjon i Sentralamerika, kan USA neppe i lengden gå imot. Den europeiske innflytelse spiller mindre rolle enn den meksikanske, men den er betydelig likevel.

Om ettermiddagen deltar noen av oss i en demonstrasjon som en kristen gruppe pleier gjennomføre utenfor State Department på fredagene når de ansatte kommer ut fra arbeidet. På plakatene står: «Ingen våpen til Sentralamerika», «USA ut av El Salvador» og lignende. Alt er stille og rolig, vi verken skriker eller hytter med nevene. De som kommer ut, reagerer meget forskjellig på plakatene. Det er interessant å iakttå deres ansiktsuttrykk. De fleste forsøker å late som de ikke ser noe som helst. Påfallende mange bærer på en pelargonia. Jeg undres hvorfor. — Magnolia- og kirsebærtrær har begynt å blomstre. Det er et vidunderlig vårvær.

3. april.

Høysommervær med tordenbyger. Jeg kjenner meg i fin form etter å ha sovet et par netter. Sulten, selvfølgelig, men det er oppmuntrende at jeg klarer det. Jeg har en liten rasjon på ca etthundre-ogfemti kalorier om dagen, fordelt på morgen og kveld, ettersom jeg vet at jeg ikke klarer å faste bare på vann.

Morgenmesse hos karmelittsøstre, der jeg bor, — et bitte lite kapell innredet i et vanlig rom i en leilighet. Det er fire søstre her, to av dem er spanske. Kongregasjonen kommer fra Spania. Til tross for sitt aktive liv har de bevart kjernepunktet i de kontemplative søstres regel: To timers indre bønn hver dag.

Det er en overmenneskelig oppgave de har tatt på seg. Hver kveld huser de et drøyt førtital kvinner som får kveldsmat og frokost og en seng i et skikkelig, nesten hjemlig miljø. Omtrent alle som kommer hit, er alkoholister og mentalt forstyrret. Iblant blir de voldsomme og går til angrep på hverandre eller på søstrene. Forstanderinnen bærer spor etter oppkloring i sitt vakre ansikt. Men søstrene omtaler kvinnene — med en aldri sviaktende respekt — som *the ladies*.

De gjør alvor av — som klostertradisjonen påbyr — å se Kristus i hver og en som kommer til dem. De er bare fire, men får av og til forsterkning for en natt av en eller annen av sine medsøstre som bor et annet sted i byen. — Dessuten og ikke minst: virksomheten holdes i gang ved hjelp av en trofast skare frivillige, menn og kvinner i ulike aldre. De kommer med mat, de serverer, gjør rent, vasker opp og gir sitt bidrag til den hjemlige atmosfære i huset.

Kontrastene i denne byen med de hjemløse som driver omkring i kvartalet der jeg bor — helt inntil China Town, — og så et par hundre meter lenger borte paradegaten Constitution Avenue med sine praktfulle museumsbygninger etc. Luther Place ligger akkurat på grensen mellom fasjonable strøk med elegante hoteller og en bydel som mer og mer forfaller. Nettopp her rundt kirken er prostitusjons-markedet i virksomhet døgnet rundt, og strøket blir betraktet som utrygt etter mørkets frembrudd. De fleste, men ikke alle de stakkars mennesker som driver omkring her, er svarte. Syttifem prosent av Washingtons befolkning er for tiden farget. Det betyr også at man ser en god del meget velstående svarte.

Når du søker Gud:

Vær som dine læremestre

Vær selv Maria og vær Sakkeus, Vær Peter som elsker og som fornekter. Vær den blinde på veien og Lasarus i sin grav. Vær Maria ved Herrens føtter. Er du hvileløs, vær Marta, Og greier du ikke å tie, rop som de syke der Kristus går forbi.

Vær røveren og Simon fra Kyrene, Vær hovedsmannen ved korset. Se, der er dine lærere, der er dine brødre. Se opp til dem, smyg deg inn blant dem. Skulle du engang være Judas; fort, omvend deg, — og heng deg ikke.

Nei, Gud fordømmer ikke!

Der finnes mange menn og kvinner som forlater Gud fordi de tror at han dømmer dem. Har de da aldri lest evangeliet om kvinnen som ble grepet i hor! Har de aldri sunget de trøstesløse/klagende salmer som nærmest spytter den forkomnes nød mot den Eviges ansikt?

Nei, Gud fordømmer ikke. Han er ikke blind for vår begrensning eller for våre feil. Med sin kjærlighets styrke forkynner han i nettopp denne stund — at det finnes mer i oss enn dette onde. Gud, vår forsvarer!

Syng om Hans miskunn!

Vent ikke til du er ren og syndefri for å komme i Guds nærvær. Uten frekthet, uten skryt; — kom frem til ham som byr deg sannheten.

Syng din nød, syng din kjærlighet for ham, og han vil komme deg til hjelp.

Denne sang som bryter frem fra hjertet, vil bli din frigjøring og din tilbedelse. Rydd alltid en plass i deg for denne bønn. Vent aldri til du er en helgen for å be. Be David lære deg å våge. Så, syng — av hele ditt hjerte — hans kjærlighet og hans miskunn.

Verdens nød er alle kristnes ansvar

Karl Gervin

intervjuet av

Baby Johannessen

– I dagens situasjon er det et faktum at store og dominerende deler av åndslivet ikke har noen tilknytning til kristent liv. En slik situasjon har vi også hatt tidligere i kirkens historie. Det er ikke sikkert at akkurat det er evigvarende. Det kan bli verre – og det kan bli bedre.

– Det som er nytt, er avkristningen hos den jevne mann og kvinne. Jeg ser løsrivelsen av den alminnelige mann og kvinne fra kirken, fra troen og det levende Gudsforholdet som farligere enn at åndslivet er løsrevet.

– Det har alltid forekommet overtro og vantro blant folk. Store deler av befolkningen har stått fremmed overfor kristenlivet. Allikevel har frafallet aldri hatt det omfanget det nå har fått. Også måten avkristningen foregår på, er ny. Tidligere tok man det her i landet for gitt at skolen ga kristendomsundervisning og at alle visste hva kirken sto for. Slik er det ikke lenger, og idag vet menigmann ofte ikke hva tro, Gudsforhold, kirke er for noe. Og dét er nytt, sier Karl Gervin.

— Vi har jo i tillegg en del grupper som ganske militant går imot kirken, fortsetter Karl Gervin. Men det som mest opp- tar meg, er at det kristne element mangler i politikken. Mange politikere står fremmede overfor kirken og kristendommen. Arbeiderbevegelsen er blitt hengt ut for mange antikristne innslag, men denne negative holdningen kan også skyldes kirken. Jeg antar at hvis Høyrebølgen fortsetter, vil det vise seg at den ofte mangler den kristne dimensjonen.

— På venstresiden skjer det imidlertid i dag mange interessante ting. Samlingen av kristensosialistene er i utgangspunktet interessant. Men foreløpig kjører de seg fast i en altfor hardhendt analyse av virkeligheten, med ensidige midler til løsning.

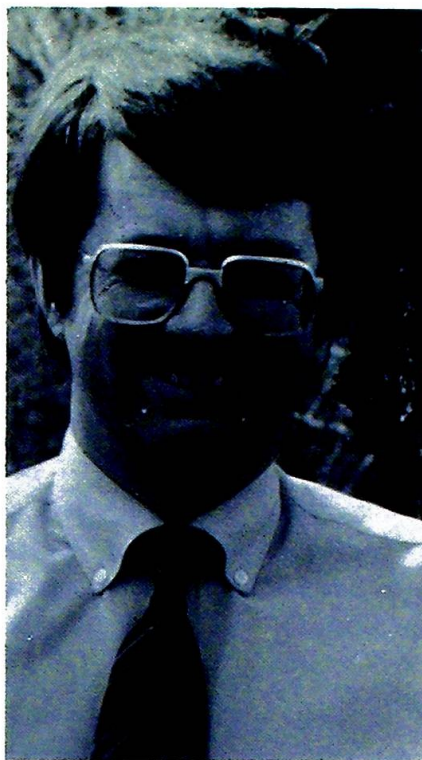
— *Tilbake til avkristningen — ser du den som årsak til økende kriminalitet — rusgiftmisbruk — alkoholisme osv. . ? Er ikke dette også en utfordring til kirken?*

— Naturligvis er det en utfordring, svarer Karl Gervin raskt. Hvis troen fungerte bedre hos menneskene, ville disse problemene ha vært mindre, fordi menneskene da ville ha hatt den indre styrke som må til for å handskes med slike problemer.

— Årsaken til at disse problemene er blitt så store, er de generelle oppløsningsfaktorer i vår kultur og jeg tror det hele er mer komplisert enn bare å vise til fraværet av kristen tro. Når mange vil trekke en slutning, ligger det vel i dette at Norge har vært et kristent land og oppløsningstendensene nå går parallelt med avkristningen. Det er klart at hadde det vært tro tilstede, ville problemene ha vært mindre for de mennesker som rammes.

— *Hvilke utfordringer mener du hele den kristne kirke uansett konfesjon står overfor i tiden som kommer?*

— Alle kirker i hele verden står nå overfor utfordringene som angår den økonomiske verdensordning, fredsproblematikken, økumenikken og misjonen. Det er oppgaver og utfordringer som alle kirker og kirkesamfunn står overfor og som vi må jobbe sammen om. Her i Europa, og særlig i Nord-Europa, står vi overfor problemet jeg nevnte med

Karl Gervin er protestantisk prest. Han er sekretær i Liturgikommisjonen i Den norske kirke og sekretær for Bispe-møtet. Ved siden av å være teolog er Gervin også magister i idéhistorie. Han er tilknyttet Det lutherske Verdensforbund som stabsmedlem. Tidligere har han vært generalsekretær i Norges Kristelige Studentbevegelse og studentprest. Som varamann har han møtt fast i den luthersk-katolske samtale-gruppe. Han er forøvrig formann i interimsstyret for det lutherske kloster som søster Eva Dahl står i ferd med å opprette her i Norge. Karl Gervin er 40 år.

massenes avkristning. Misjon i vårt eget land og vår egen verdensdel må nå også til.

— Jeg ser det slik at vi for å få de store folketall tilbake til kirken og troen, må gå nye veier som tar hensyn til at folk er forskjellige.

— *Vil noen av disse spørsmål få prioritet på generalforsamlingen i Det Luth-*

erske Verdensforbund i 1984? Du skal jo være med på å planlegge generalforsamlingens dagsorden og temainnhold?

— For det Lutherske Verdensforbund er det viktig å fange opp det som rører seg i medlemskirkene. Det Lutherske Verdensforbund har alltid vært opptatt av sosial-etiske spørsmål, men det er først nå at den delen av arbeidet blir lagt spesielt merke til. Krig—fred-spørsmålet, ny økonomisk verdensordning, misjon — alt dette hører nøye sammen. Det Lutherske Verdensforbunds eksekutivmøte i Finland ifjor hadde bl. a. temaet «fred» oppe, og dette ble spesielt lagt merke til. Det viser kirkens ansvar for fredsskapende arbeid. Argumentasjonen fant gjenklang bl. a. i det norske bispemøtet.

— *Hvem deltar under generalforsamlingen? Er det prester eller legfolk?*

— Det er en broget forsamling av både legfolk og teologer — kvinner og menn — ikke minst ungdom. Det blir litt spennende neste gang, for da skal generalforsamlingen finne sted i Øst-Europa, i Ungarn. For mange vestlige deltagere vil det være første gang de besøker en øst-stat, og for folk i Øst-Europa vil det være lettere å delta.

— *Hva med forberedelsene?*

— I Det Lutherske Verdensforbund skjer tingene demokratisk. Temaene som blir tatt opp, blir fastsatt av forskjellige organer. For mitt eget vedkommende får jeg som oppgave å fremskaffe bakgrunnsmateriale til de forskjellige temaene, som medlemskirkene skal ha drøftet på forhånd. Hovedtemaet i 1984 blir «In Christ — hope for the world». Vi vil vise kirkens ansvar for den skapte verden og for menneskene, både materielt og åndelig. Vi vil ta opp de utfordringer dette innebærer for den enkelte kristne og for kirken som helhet. Den enkelte kristnes ansvar vil bli understreket som en måte å konkretisere kirkens ansvar i verden på.

— Vi skal forøvrig også drøfte kirkens enhet. Dette er vi nødt til å drøfte. Kirken må bli ett for at verden skal tro.

— Eksekutivkomiteen skal ha møte i Canada nå i august for å få tingene klarere definert. Jeg drar dit også.

(Forts. s. 14)

Fransiskansk kloster

Klostrenes kulturhistoriske betydning er kjent – og anerkjent – i vide kretser, men én spesiell side ved klostrenes virke venter fremdeles på systematisk bearbeidelse og vurdering – nemlig klosterkunsten. Og med klosterkunst menes den enorme mengde arbeider innen billedkunst og kunsthåndverk, musikk og litteratur som ordensfolk har skapt i århundrenes løp.

Et innblikk i en del av dette hittil utforskede område gir en utstilling som for tiden vises i Schwaz i Syd-Tyrol — «Fransiskansk klosterkunst — 800 års jubileum for Frans av Assisi». Utstillingen er hovedsakelig viet bildende kunst, den omfatter ca. 500 gjenstander fra 5 århundreder. Størstedelen av dem stammer fra fransiskanerklostre i Tyrol, Salzburg og det sydlige Bayern og er aldri tidligere vist utenfor klostermurene. Betydelige kunstverk finnes blant dem, og alle gjenstandene viser at de som laget dem, i høy grad kunne sitt håndverk. Avstanden fra denne klosterkunst til folkelig kunst og fromhetsliv er ikke lang, og det forundrer vel neppe — fransiskanerne har jo alltid stått folket nær gjennom prekenvirksomhet og sjelesorg. Flere kultiske symboler og skikker som gir uttrykk for ekte kristen trosopplevelse og enkel fromhet, stammer nettopp fra fransiskanerne — julekrybben, Jesu hjerte-tilbedelsen og korsveien.

Fransiskansk klosterkunst og ikonografi fra 1500 og frem til i dag — det sier seg selv at ordenstifteren selv og hans liv står sentralt i en slik sammenheng, men også andre ordenshelgener som Antonius av Padua, Bernhardin av Siena og Bonaventura er med, og selv sagt de sentrale temaer i den kristne forskning.

I malerier og kobberstikk, votivtavler og andaktsbilder blir disse motiver og

temaer levendegjort — en rekke «augsburger» kobberstikk bør fremheves spesielt, de viser scener fra Frans' liv og hører til blant det vakreste som er skapt innen barokk grafikk.

Kunstferdig broderte messeklær forteller om fingerferdighet og tålmodig flid, mens praktfulle messekalder og monstranser vitner om en rikdom og glans som synes å passe dårlig med fransiskanernes enkelhet og fordringsløsthet, men det er bare tilsynelatende — selv for de enkle minoriter var intet for kostbart når det var til det allerhelligstes ære!

Utstillingens forskjellige avdelinger er lagt til historiske byggverk i Schwaz: det gotiske «Rabalter-Haus», fransiskanernes kloster og det gotiske rådhuset. På slottet Freundsberg — borgen over byen — vises dessuten arbeider utført for klosteret av egnens kunstnere. — I «Rabalter-Haus» kan man se håndskrifter og gamle trykk, altså «smaksprøver» fra klosterbiblioteket — det eldste stykket er dokumentet som bekrefter klosterets opprettelse i 1507, utstedt av keiser Maximilian I. Selve klosteret byr på interessante ting - klosterkirken, en «treskibet» basilika, Mariasalen med maleriutstilling og ganske særlig korsgangen med fresker malt av Wilhelm av Schwaben (død 1535). Wilhelm var fransiskaner og en meget begavet autodidakt, og hans 24 fresker viser Jesu liv og lidelse, men «scenen» hvor det hele utspilles, er Wilhelms egen samtid.

Ordensgrunnleggeren fra Assisi har ikke bare inspirert kunstnere innen ordenen selv — nest etter den hellige Jomfru er Frans den helgen som oftest fremstil-

Ukjente skrifter av Sigrid Undset

Liv Bliksrud har hatt ansvaret for artikkelsamlingen som nå er utgitt av St. Olav Forlag.

kunst

les i kristen kunst. Rådhuset i Schwaz rommer en utstilling av den østerrikske maler og billedhugger Eva Mazzuco (f. 1925), hennes kunst er et overbevisende og engasjerende uttrykk for et nutidig syn på den store Middelalderhelgen. Hos henne slås «spillemanns-motivet» an, det som ligger til grunn for hele utstillingen. Frans som en Guds spillemann — en helgen som er åpen for verdén, som lever sin Jesu etterfølgelse i smerte og fryd, i samvær med fattige, i nær kontakt med naturen og alt levende, i ensomhet og i fellesskap

Det er legfolk — i kunsthistorisk forstand — som med stor idealisme og små midler har fått i stand denne storstilte mønstring. Disse lege teller — i tillegg til klosterbrødrene — en spesialskole- rektor og en turistsjef med sistnevnte som «prosjektleder». Skolene i sognet er også trukket inn i arbeidet, resultatet er en utstilling i Rådhuset av premierte elevarbeider som tydelig viser at Frans fremdeles inspirerer!

Under mottoet «Møtested Schwaz '82» tilbys en hel rekke forskjellige arrangementer i tilknytning til utstillingen — foredrag, «serenader» og kirkekonsserter, messer, prosesjoner og valfarter, ja, til og med en musical om Frans! Alt i alt et særdeles mangesidig tilbud på «møtestedet» — og desidert et av de mest omfattende og originale bidrag til feiringen av Fransiscus-året!

Utstillingen er åpen frem til 3. oktober, — og for en nordbo med feriedager tilgode er Tyrol om høsten og Schwaz med sin utstilling og tilliggende herligheter slett intet dårlig reisemål.

K N A

Etterat feiringen av Undset-jubileet er over og bokmarkedet på det nærmeste er mettet av memoarbøker, litterære analyser og nytgaver av hennes mest kjente bøker, kommer St. Olavs forlag ut med det nest beste av det som er en forleggers ønskedrøm: utgivelsen av hittil ukjente skrifter fra en stor forfatters hånd. Riktignok har alle de tekstene av Sigrid Undset som Liv Bliksrud har samlet vært utgitt før, de fleste i St. Olav og andre katolske tidsskrifter, men de vil likevel være ukjente for dagens lesere.

Den tidligste av artiklene — en kommentar til Castbergs barnelover fra 1915, og to av de seneste — essayene om kristendom og kjønnsmoral fra 1940 og 1949, kan med få rettelser forsvare sin plass i dagens moraldebatt (i den grad den finnes i det hele tatt). De viser Sigrid Undsets klarsyn og logiske tankegang midt oppe i emosjonelle heksegryter.

De større biografiske artiklene fra hennes hånd, om de engelske martyrene Thomas More og Thomas Fisher, og om en lite kjent mexikansk helgen, Maria Coronel de Agreda, illustrerer vel Undsets særinteresser innenfor Kirkens liv. Det er artikler hun har skrevet for emnets egen skyld, og *con amore*. De øvrige artiklene: betraktninger over forskjellige religiøse emner, viser nok en gang hennes hengivenhet overfor Kirken og den kristne tros kilder i liturgi og legende, og med en personlig innlevelse som ikke kommer frem på samme måte i de katolske nåtids- og middelalderromanene.

Alle artiklene er preget av hennes suverene historiske overblikk, og til tider like suverene sneversyn, som kanskje gjør

dem desto mer menneskelige og lesverdige.

Liv Bliksruds kloke og opplysende innledning plasserer artiklene i forhold til Undsets livssyn og i forhold til hennes øvrige forfatterskap.

Under et av foredragene på Undset-seminaret på Nansenskolen tidligere i år etterlyste en av Sigrid Undsets nieser, Sigrid Braatøy, en presentasjon og kritisk vurdering av hennes rikholdige essayistiske forfatterskap. Denne boken er den eneste i jubileumsåret som i noen grad fyller disse funksjonene. Den kommer sent, men den kommer godt!

P.S. Legg merke til det raffinert «undsetske» omslaget på boken, ved Gro Eriksson!

Kritikk og tro.

Tekster av Sigrid Undset.

Utvalg og innledning ved Liv Bliksrud.

St. Olav Forlag, Oslo 1982.

BLIKK på TIDEN

PRAVDA

Det er underlig å tenke på at vi grenser til et så fjernt land som Russland. Vi har Jernteppet helt inn mot vårt eget territorium, og ved Pasvikelven kan norske grensevakter se over til sine russiske kolleger uten at det noen gang kommer til forbrødring eller i det minste oppstår kontakt. Avgrunnen mellom Øst og Vest blir ikke mindre om den geografisk reduseres til en fredelig elv. Hver på sin side har de unge soldatene lært at på den andre siden har man de skumleste hensikter. Dermed holdes geværene pusset og ladd, selv om de daglige bekymringer og vitser og kjærestebrev nok tar seg noenlunde likt ut på begge sider.

Da jeg for en del år siden var student ved Slavisk Institutt kom det russisk flåtebesøk til Oslo, og vi ble invitert ombord på ett av krigsskipene. Det ble en eiendommelig opplevelse, et slags virvar av nærhet og avstand på samme tid. Hver gang en samtale var kommet godt igang ble vi gemyttlig avbrutt av en eller annen offiser som ville ta et bilde. Men avstanden skyldtes ikke først og fremst at vi ble overvåket. Den var innebygget i hver og en av oss, gjennom den fundamentalt forskjellige ideologiske oppdragelse vi var blitt utsatt for i henholdsvis Sovjetunionen og Norge. Og samtidig var der en nærhet som gjorde avstanden absurd og smertelig. Vi stirret noe sørgmodig på hverandre gjennom det usynlige, men høyst følbare jernteppe som hele tiden var mellom oss. Politisk sett var vi oppdradd til å være fiender, men hjertene sa oss at vi var brødre.

I sommer gikk jeg en dag og kjøpte *Pravda*. Den selges faktisk på Karl Johan for bare to kroner, men dette er likevel en avanse på flere hundre prosent, for i Moskva koster den bare fire kopek. *Pravda* er som kjent det sovjetiske kommunistpartis organ, og navnet er det russiske ord for «sannhet». Avisen gir følgende et bilde av hva som i hvert fall er offisiell sannhet på den andre siden, sam-

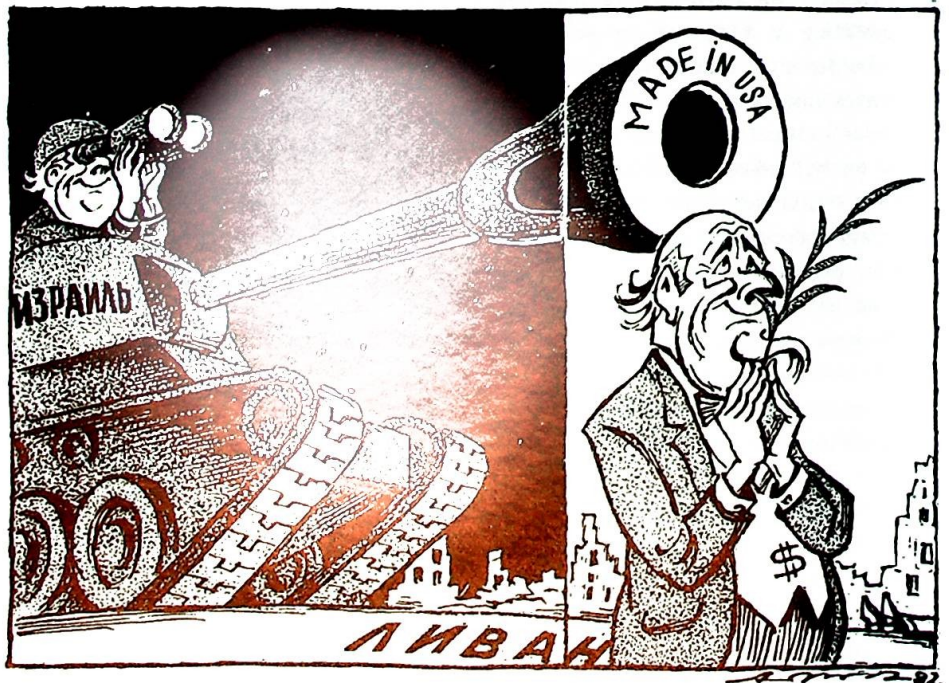
tidig som den rett som det er glir over i misjonsbladenes propaganderende stil. Tonen er samtidig meget offisiell, og Bresjnev har en nesten like fremtredende plass i spaltene som paven i *l'Osservatore Romano*. De to organer har også det til felles at de er særdeles kjedelige å lese.

Pravda begynner helt øverst på første side med en velkjent og noe eldet appell: *Proletarii vsech stran, soedinjajtes'* (Proletarer i alle land, foren eder). Til venstre for selve tittelen er det to Lenin-emblemmer. Lenin grunnla avisen i 1912. 70 år senere stod det blant annet følgende i avisen, den 27. juli: Midt på første side en hjertelig hilsen til det japanske kommunistpartis 16. kongress, hvor det slås fast at det sovjetiske folk meget vel kjenner til at det japanske kommunistparti har gått en lang og tung vei, og har måttet kjempe tappert mot den militarisme og reaksjon som er en følge av den amerikanske imperialisme. De japanske kamerater ønskes all mulig fremgang i kampen for fred, demokrati og sosialistisk fremskritt.

Øverst i høyre hjørne står et brev til en forsamling av representanter for skoleelever fra hele Sovjetunionen. De er samlet «på Kazakhstans legendariske og nydyrkede jord» for å forberede feiringen av «65-årsdagen for den store Oktoberrevolusjonen og 60-årsdagen for Sovjetunionens dannelse». Brevet er i all beskjedenhets undertegnet L. Bresjnev. «Kjære unge venner», begynner han. «Dere unge er fulle av styrke og overmøt», sier han, og oppfordrer de unge til å bruke sine krefter og kunnskaper «til gavn for vårt elskede fedreland». Og så regner han opp en rekke dyder som sikkert også Reagan ville kunnet underskrive: «en omsorgsfull innstilling til den fedrene jord, til alt det som er blitt utrettet av de eldre slekters slit, en følelse for sparsommelighet, evne til å organisere sitt arbeide skikkelig, en høy og bevisst disiplin, en ansvarlig holdning til yrkeslivet». Dernest taler han litt om betydningen av vennskap mellom folkene. «Og av dere, ungdommer, avhenger for en stor del fedrelandets fortsatte blomstring, dets storhet og dets ære». Og som en sluttappell oppfordres de alle til å slutte seg trofast til det mektige partiet med det lange navn; det eneste som finnes etter den store Oktoberrevolusjonen, må vi kanskje tilføye for egen regning.

Vi nøyer oss med første side, selv om denne dagens utgave også kan melde om

(Forts. s. 14)

Нимб американского миротворца.

Рис. М. Абрамова.

Tanker under en valfart

Av Sven Bjerkem

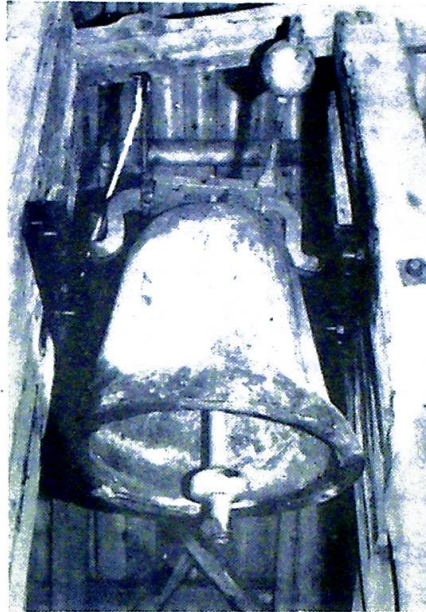
«Så gå nu avsted, jeg vil sende deg til Faraog og du skal føre mitt folk, Israels barn ut av Egypten . . . Jeg vil føre dere ut av alt det onde dere lider i Egyptens land til et land som flyter med melk og honning.» Slik lyder det oppdrag Herren gav Moses da han åpenbarte seg i den brennende tornebusk.

Det lyder nesten eventyrlig at et helt folk skulle legge ut på en så lang og strabasiøs vandring. I hele 40 år måtte Guds folk vandre i ørkenen med manna, den himmelske føde, som eneste næring. Men så kan da også mosebøkene bekrefte at jødefolket mer enn én gang ønsket seg tilbake til Egyptens kjøttgryter.

Jødefolkets utferd fra Egypt er bemerkelsesverdig. Gud beslutter å lede sitt folk frem mot et mål, en møysommelig vandring som krever viljestyrke, utholdenhet og fremfor alt tro og lydighet mot Herren Gud. Med all grunn fryktet Moses at israelittene ikke ville lyde den himmelske befaling, men ved undere og synlige manifestasjoner skulle Gud vise at han stod sitt folk bi.

Denne hendelse kan stå som et symbol på hele vårt kristne liv såvel som hele menneskeheten. Etter Kristus er der ikke lenger forskjell på jøde og greker. De nytestamentlige tekster vidner om at hele menneskeheten kollektivt er knyttet til Gud, Skaperen av alle synlige og usynlige ting. Vår tro er at alle mennesker har sitt utspring i én kilde, kjærlighetens arnested, og slik sett er vi kun gjester på denne jord. Som hvileløse vandringsmenn streber vi etter å følge de fotspor Kristus selv har tråkket opp, en ferd som for ham endte med døden på et kors.

Kristus er historiens nye nullpunkt. De gammeltestamentlige profetier kulminerer med hans seier over døden og den himmelske institusjon av kirken, det

nye Guds folk. Jødefolkets økenvandring blir altså en foregripelse som etter Kristus slår ut i en regnbues spekter av mangfoldighet. Alle mennesker er kallet til hellighet, og kirkens sakramenter understreker Guds nåde og nærvær. Sakramentene er den manna Gud gir det troende menneske til kraft og styrke inntil det når et mål, det himmelske Jerusalem. «For», som apostelen Paulus sier, «vi har ikke her en blivende stad, men søker den kommende.»

Hva skiller så den kristne valfart fra andre ferder og hva gjør valfarten og valfartsstedet så spesielt? Fra fjerne strøk kjenner vi muhammedanernes plikt til minst én gang i livet å avlegge kabastenen i Mekka et besøk, og i Peking og Moskva står tusener i kø for å beskue Maos og Lenins mausoleer. Den kristne valfart er ingen plikt, men en konkretisert troshandling. Og særlig i et samfunn hvor denne kristne tradisjon er lite påaktet, er Stiklestad-valfarten et synlig tegn på kirkens nærvær i verden. Som

enkeltindivider og fellesskap formenes vi å være jordens salt. Med forbilledet i den hellige kong Olav kan vi bidra med hvert vårt gjøremål der det måtte kreves til samfunnets og fellesskapets beste.

Valfartsstedet bryter med hverdagens monotoni og vanens beklemmende tyranni. Med undringsfylt forventning ser pilgrimen frem til Guds tale via de menneskelige symboler. Det mennesket lenges etter er altså fornyet spiritualitet, ny kraft til å leve videre som kristne mennesker. Valfartsstedets terapeutiske egenkap spiller også sin rolle, men helbredelse fra sykdom eller skade kommer likevel i annen rekke. Det blir frukten av den nåde Gud skjenker det troende menneske. Vi kan således ha allehånde motiver. Det som binder pilgrimene sammen er imidlertid den kristne tro hvor vi kan samle oss om alteret på et sted der Gud har talt i historien, som på Stiklestad, hvor den hellige Olav falt.

I en preken ca. år 1180 sier erkebiskop Øystein av Nidaros: Det er ein stad i Noreg der no hans heilage lekam kviler, dei som der budde var forherda og trassige i sin vondskap, beiske sanningsfiendar og derfor beiske kongsfiendar óg. Til denne staden kom no Kristi martyr og ville forkynna Guds nåde for det vantru folket. Då sanningsfiendane fekk det å høyra, fylkte dei ein hær, og på den staden som no heiter Stiklestad gjekk dei imot kongen. Det bar mot slag; og endå kongen elska freden, baud han ikkje av å strida, for han ville verja rettvisa. Men no hadde Herren avgjort å gje martyren sin den løna han hadde halde ut så mang ein strid for. Han let sin gjæve martyr falla for spjuta åt dei urettvise. Han stupte onsdagen den 29. juli i året 1030 etter Kristi fødsel. Her endar livssoga åt den heilage Olav, konge og martyr.»

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 14.00 sønd.: 9.30 (eng) 19.00	—	11.00
Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44			
<i>St. Hallvard kirke</i> , Frans skanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	—	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dom'n'kanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 18.30	—	11.00
<i>Vår Frue Villars kapell</i> , Montebello, Ullernchaussée 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 21 23 55	9.00	—	11.00
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: 18.30 sønd.: 8.00	—	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: 19.00 sønd.: 9.00	—	11.00
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien Florida kapell, Nygaardsgt. 124	lörd.: 18.00 sønd.: 9.30	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	lörd.: 13.00 sønd.: 8.30	—	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	—	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	9.00	—	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	lörd.: 18.00 sønd.: —	—	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195		—	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vestertgt. 5, tlf. 22 381	9.00	—	11.00
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: 18.00 sønd.: —	—	11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: 18.00 sønd.: —	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnús kirke</i> , Romerksgt. 1, tlf. 71 28 85	sønd.: 9.00	—	10.30
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	—	17.00
PØRSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Svertesgt. 26, tlf. 50 793	lörd.: 18.00	—	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	19.00	—	10.45
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69	9.15	—	10.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.: 17.00 sønd.: 8.30 9.30	—	11.00
Søndag kl. 18.00 dialogmesse på fransk.			
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandel'ordsgt. 1, tlf. 11 949		—	11.00
VOSS: <i>St. Olavs kapell</i> , Finne, tlf. 12 510		Efter avtale	
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 B'skopen og prestegården, tlf. 21 214	9.00	—	11.00
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Fl'integt. 5, tlf. 72 779		—	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		—	11.00
MOLDE: <i>St. Sanniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		—	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	lörd.: 17.00 sønd.: 8.30	—	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Stor- gt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: 19.00 sønd.: —	—	11.00
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.: 8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	—	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447	19.00	—	11.00
HARSTAD: <i>St. Sanniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	lörd.: 15.00 sønd.: —	—	10.30
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82		—	18.30
SELFORS: <i>Vår Frelzers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		Efter avtale	

DRØMMEN OM . . .

(Forts. fra s. 3)

seg på denne kloden; en litteratur der ordet anskueliggjør drømmen, for drømmen er ifølge Novalis en revne mellom himmel og jord, og dermed et sted for åpenbaring. Litteraturen får oss til å se, bortenfor trivialitetene, bortenfor Dalen-Portland og alt det der. Den holder opp

et speil for menneskene. Det er for mye sjelevrenning i dagens poesi. Istedenfor det almene, det som gir lys, har vi fått det nederdrettede og det spesielle. Shakespeares Juliet er ikke bare en ung-pike som forelsker seg, men essensen av alle piker som noensinne har elsket. Vår ulykke idag er at vi har mistet troen på inspirasjonen som kraft. Dermed nektes vi adgang til mysterier både i menneskesinnet og utenfor. Alt dreier seg om ytre ting. Våre Askeladder kommer ikke lenger enn til å sitte og rote i gruen, for drømmen om Soria-Moria er bleknet.

Geir Uthaug sa uendelig meget mer enn det som her er skrevet, men etter hvert som natten falt på ble min hånd for trett til å få skrevet det ned.

Jeg takker ham med disse ord fra Shelleys forsvarsskrift for poesien: «Poeten er en nattergal som sitter i mørket og synger for å glede sin egen ensomhet med søte toner».

BLIKK PÅ . . .

(Forts. fra s. 12)

økende arbeidsløshet og stigende priser i Finland, og på side fire på det kraftigste angriper NATO-landenes motstand mot Sovjetunionens fredselskende politikk, under den bastante overskrift: «Røveriets predikanter». På side fem er der en karikaturtegning av amerikanernes Habib. Han står med en fredspalme i hånden og et dollarmerke på sin tykke mave foran en israelsk tank merket «Made in USA». Og teksten lyder: «Den amerikanske fredsstifters helgenglorie».

Av alle krefter arbeides det på begge sider for å gjøre Jernteppet stadig mer solid. Russerne oppdras til å være våre fiender, og vi oppdras til å være deres, og i denne «maktbalansen» kan verdens mektige sitte trygt i sine posisjoner, og utgi hver sine «sannheter». Det er synd at paven har en så kjedelig avis, for av verdens ledere er han den eneste som sier Sannheten, nemlig at vi alle er brødre. Men i den såkalte realitetenes verden kommer hjertets sannhet som regel i siste rekke.

VERDENS NØD . . .

(Forts. fra s. 9)

— Er man enig fra norsk hold i disse temaer?

— Temaene gir seg selv og lutheranere må drøfte dem. Hva man så sier konkret, vet jeg ikke. Det er temaer og så Den norske kirke vil måtte være opp-tatt av fremover. At det kan bli spennende forstår man nok, etter debatten som nylig utspant seg blant norske teologer og legfolk om atombomben.

— Hvor vil du plassere Det Lutherske Verdensråd i forhold til Kirkenes Verdensråd?

— Vi har ganske riktig to internasjonale kristne organisasjoner, som begge gjør et fint arbeid. Det har vist seg både riktig og nyttig for Den norske kirke å være medlem i begge.

— I Kirkenes Verdensråd er det med kirker av flere konfesjoner enn i Det Lutherske Verdensforbund, men fortsatt står Den romersk-katolske kirke utenfor. Det ville ha vært et langt skritt fremover mot kristen enhet sett fra ikke-katolsk hold om den katolske kirke kom med i Kirkenes Verdensråd. Men ellers er det vel allerede slik at det skjer kontakt på kryss og tvers mellom alle disse instanser.

— Innenfor Det Lutherske Verdensforbund arbeider du med spørsmål om embedsteologi. Kan du si litt om det?

— Prosjektet jeg har vært ansvarlig for gjelder kirkens oppgaver i verden og hvilke oppgaver hver enkelt kristen har. Det går på ansvarsfordelingen i kirken mellom prester og legfolk. Hvilke oppgaver krever en ordinert prest? Hvorledes kan kirken trekke kvinnene inn på en annen måte enn hittil? Hvorfor har kvinner vært avskåret fra prestegjeringen? Vi ser ikke på spørsmålet om kvinnelige prester som et løst problem. For oss er hovedsaken tjenesteoppdraget alle kristne står overfor. Vi må finne frem til svar som gjør at kristne kan leve med forskjellige syn på de enkelte spørsmål uten å bli handlingslammet av samvittigheten. Vi ser det slik at alle dømte troende kristne har et oppdrag, og vi må fordele oppgavene slik at de blir bibelsk-teologisk forsvarlig.

(Forts. siste side)

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET LIVSFORSIKRINGSSELSKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst

Med tre forretninger i sentrum.

Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

THRONSEN & CO. A/S

Boktrykk - Offset - Repro

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo 1

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

BEGRAVELSESBYRÅET

 Jacobsen a/s

Ullevålvn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse

Ordner alt

Egen parkeringsplass

St. Olav Bokhandel flytter i løpet av september til sitt nye «Bokhus» i Akersveien 14, ca. 50 meter høyere opp i gaten.

Noen dager under flyttesjauen må vi holde stengt, men etterpå håper vi å se dere igjen i vårt (etter vår mening) sjarmerende gule, nyrestaurerte hus med bedre plass til både varer og kunder, og dermed bedre service.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. (02) 20 72 48.

Åpent kl. 9—16, lørdager 10—14. Torsdag 9—18.

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

Leverandør til de fleste

katolske institusjoner

i Norge

Ved bestilling av olje:

02-19 12 00 - Service 02-19 12 20

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstysforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

Gi

«St. Olav»

i

gaveabonnement

VERDENS NØD . . .

(Forts. fra s. 14)

— Alle kirker er nok enige i målsettingen om at alle kristne har et oppdrag og at dette fordeles, men de er uenige om hvordan dette skal skje. Jeg tror derfor embedsteologiske spørsmål blir et av de vanskeligste spørsmål vi får å handskes med.

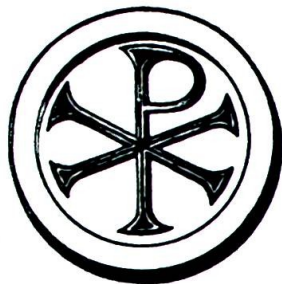
— *Når man har sjansen til å betrakte Den norske kirke og det aktive norske kristenfolks kirkeliv fra en internasjonal synsvinkel, hvilke betraktninger gjør man seg da?*

— Det som først slår en er at det kristne legfolk i Norge har vært sterkt internasjonalt engasjert gjennom misjon. Det er ellers ikke tvil om at Den norske kirke har sitt særpreg. Den skiller seg fra andre store lutherske kirker ved sin nære tilknytning til staten — i dette at den er statskirke/folkekirke i et lite land. Men når det gjelder de teologiske retninger og aksenter finner vi disse igjen i andre kirker. Norske teologers bøker kan også brukes i andre land.

— Men ellers er det vel disse ting som særpreger Den norske kirke og kirken i Skandinavia i det hele tatt: de frivillige organisasjonene, institusjonen statskirke/folkekirke, misjonsorganisasjonene.

— Uten å gi verdidom, fortsetter Karl Gervin, vil jeg si at typisk for Den norske kirke er at den er bevisst evangelisk-luthersk. Den vil være konfesjonell Bibeltro, uten å si at andre ikke er det.

— Forøvrig kommer vi vel ikke utenom å nevne våre små forhold, og dette at vi lever i et stabilt politisk miljø. Vi prester kjenner hverandre, stort sett. Jeg bør vel også nevne som typisk for Den norske kirke at den har stor kontaktflate i det norske folk, mens de aktive

i kirkelig arbeid er en beskjeden gruppe. Det betyr ikke at de som er døpt, konfirmert, gift i kirken, ikke er glad i den.

— *Du har vært sekretær for Liturgikommisjonen i Den norske kirke. Stemmer det at kirkenes liturgi nærmer seg hverandre?*

— Den liturgiske fornyelsen går gjennom alle kirkene, i hele verden. Gudstjenestelivet står i sentrum. Vi finner frem til ektre uttrykksformer og vi ser en klar tendens til felles uttrykksformer. Vi vil finne tilbake til kjernen, til de felles røtter — det samme livsmiljø — de samme former. Luthersk høymesse og katolsk messe ligner nå hverandre, med et forsøk på å få til en serie gudstjenestetyper, med morgensang (Laudes), aftensang (Vesper) og familiegudstjenester, for å nevne noe. Dette gir rom for variasjon og er bevisst lagt opp slik at ordningene kan tilpasses forholdene i de enkelte menigheter.

— *Du er aktiv i det økumeniske arbeid i Norge som også omfatter katolikker, har det skapt problemer for deg?*

— Det er ikke å skyve under teppet at der er innflytelsesrike og tallrike kretser i Den norske kirke som man må kalle lite økumenisk, selv om det ikke er tvil om at det norske bispemøte er relativt økumenisk innstilt, noe som har positiv virkning utover i kirken. Mange ser det virkelig som vondt at kirkene er skilt. Vi er nødt til å arbeide med enhetens problem — vi må jobbe både teologisk og praktisk og gjennom vårt bønneliv for enheten.

— Når det gjelder meg selv, kan jeg ikke si at jeg har møtt på store problemer, — en annen ting er at jeg har måttet forsvare mine økumeniske synspunkter når de er blitt motsagt.

— *Til slutt: som tidligere sekretær i Bønneuken for kristen enhet har du sikket gjort deg opp en mening om det økumeniske arbeid her i landet. Har det stagnert?*

— Det er vel riktig å si at Bønneuken er for de som er overbevist i alle kirkesamfunn. Om arbeidet har stagnert er vanskelig å si, men det er liten fornyelse i arbeidsformer og det er liten tilgang på unge. Men Bønneuken fyller en rolle i sin form, og det er avgjørende. Vi kan sette i gang andre ting i tillegg og vi ser jo at andre kontaktformer har grodd frem. Jeg kan jo her nevne de luthersk-katolske samtaler mellom teologer utpekt av sine kirker. Samtalene har innledet en spennende utvikling, sier Karl Gervin.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarlig redaktør: Else-Britt Nilsen O.P.

Faste medarbeidere: Liv Greni, Aage Hauken O.P.,

Åge Rønning, Gunnell Vallquist.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5. Oslo 1, telefon 20 72 26.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien, 5 Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 110,- pr. år.

For halvår kr. 55,-. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 125,- pr. år.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig — Postgiro 20 46 480.

Signerte artikler står for forfatterens egen regning. Neste nummer av «St. Olav» utkommer 30. september.